

Затверджую
Директор коледжу
Людмила КРУКЕВИЧ
«30» грудня 2025 р.
Наказ №148-О від 30.12.2025

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок визнання результатів навчання, отриманих у
неформальній та/або інформальній освіті у Тернопільському
фаховому коледжі харчових технологій і торгівлі**

Нова редакція

1. Загальні положення

Положення регламентує порядок зарахування у Тернопільському фаховому коледжі харчових технологій і торгівлі (далі – Коледж) здобувачам фахової передвищої (далі – здобувачі) результатів неформальної освіти, яка здобувалася за освітньо-професійними програмами та не передбачала присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але могла завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій при навчанні на території України чи за її межами, а також інформальної освіти, яка здійснювалася здобувачами у порядку самоосвіти. Положення також застосовується для зарахування результатів неформальної освіти за умови використання інших кредитних систем на основі здійснення експертного оцінювання і визнання навчальних досягнень, кваліфікацій здобувача шляхом автоматичного трансферу кредитів з використанням європейського трансферу та накопичення кредитів ЄКТС і європейської системи переведення оцінок EGRACONS (Egracons Grade Conversion System).

Положення про визнання у Коледжі результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті (далі – Положення) розроблено відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556- VII, Закону України «Про фахову передвищу освіту», Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII, Постанови Кабінету Міністрів України від 23.13.2013 р. №11341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Постанови Кабінету Міністрів від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 № 1021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти», Положення «Про порядок реалізації права на академічну мобільність», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579, Наказу Міністерства освіти і науки України від 01.07.2021 р. № 749 «Про затвердження Положення про акредитацію освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти», Методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у закладах вищої освіти.

Розроблення даного Положення зумовлено:

необхідністю оновлення й осучаснення соціально-економічних і духовних умов розвитку українського суспільства;

процесами становлення демократичної, правової держави, розвитком громадянського суспільства;

інтеграцією України до Європейського співтовариства;

необхідністю удосконалення системи загальної середньої, професійно- технічної, вищої, фахової передвищої освіти і навчання впродовж життя.

Відповідно до Закону України «Про освіту» (Стаття 8) особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти. Коледж визнає ці види освіти, створює умови для розвитку суб'єктів освітньої діяльності, що надають відповідні освітні послуги, а також заохочує до здобуття освіти всіх видів.

2. Основні терміни і їх визначення

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (далі – ЄКТС)

– система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти і фахової передвищої освіти.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі

– кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Кредити присвоюються здобувачам після завершення необхідної навчальної діяльності та досягнення відповідних результатів навчання, що підтверджується належним оцінюванням.

Освітня кваліфікація – це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей). Кваліфікації за обсягом класифікуються на повні та часткові. Кваліфікація вважається повною в разі здобуття особою повного переліку компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, що можна ідентифікувати, спланувати, оцінити та виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів. Результати навчання та компетентності, необхідні для присудження освітніх та/або присвоєння професійних кваліфікацій, можуть досягатися та здобуватися у системі формальної, неформальної чи інформальної освіти.

Засоби вимірювання результатів неформального чи інформального навчання – екзаменаційні білети, контрольні та тестові завдання, кваліфікаційні пробні роботи, інструменти, обладнання, матеріали та інші засоби відповідно до рівня кваліфікації та технологічних вимог.

Перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті – це процес визнання в системі формальної освіти знань, умінь та інших компетентностей, набутих у неформальній чи інформальній освіті.

3. Характеристика неформальної та інформальної освіти

В Україні існування неформальної освіти охоплює наступні галузі: позашкільна освіта; післядипломна освіта та освіта дорослих; громадянська освіта (різнопланова діяльність громадських організацій); шкільне та студентське самоврядування (через можливість набуття управлінських, організаторських, комунікативних та ін. умінь); освітні ініціативи, спрямовані на розвиток додаткових умінь та навичок (комп'ютерні та мовні курси, гуртки за інтересами тощо). Неформальна освіта не має вікових, професійних чи інтелектуальних обмежень щодо учасників, нерідко не обмежується часовими рамками. Неформальна освіта може бути додатковою, альтернативною та/або суміжною (доповняльною) до формальної освіти, може бути короткотерміновою і невеликої або великої інтенсивності, зокрема у формі програм неакадемічних обмінів, стажувань, короткотермінових курсів, конференцій, семінарів, олімпіад, практичних занять, літніх чи зимових шкіл, бізнес-шкіл, майстер-класів, тренінгів, курсів тощо.

Головна ознака неформальної освіти – добровільність і щирий інтерес до предмету навчання.

Принципи неформальної освіти:

навчання з урахуванням поточних потреб зв'язку з життям (забезпечення освітніх потреб як суспільства загалом, так і окремого громадянина);

гнучкі програми вибору змісту, форм, методів, терміну навчання; визнання права на освіту як одного із провідних фундаментальних прав

людини у будь-якому віці, орієнтація на загальнолюдські цінності та ідеали гуманізму;

системність в особистісному і професійному розвитку; доступність, безперервність й наступність освіти; визнання результатів попереднього навчання;

взаємодія і партнерство державних органів, недержавних і громадських організацій у забезпеченні розвитку неформальної освіти дорослих;

урахування особливостей культурно-освітніх потреб різних категорій дорослого населення.

Основні характеристики неформальної освіти:

організована та має підтримку, яка надається фахівцем або навчальною системою в тих чи інших галузях знань і практичних навичок;

може мати конкретні цілі навчання або бути спрямованою на загальне підвищення розумово-пізнавальної і творчої діяльності;

не обмежена географічно, може бути доступною у будь-якій точці світу; - не обмежена часом, але, як правило, короткострокова; - більш гнучка, ніж формальна, швидше реагує на потреби ринку;

застосовує інноваційні методи навчання. Заклади освіти чи організації, що займаються неформальною освітою, зазвичай, не присуджують кваліфікацій і не провадять формального оцінювання навчальних досягнень учасників.

Розширення застосування неформальної освіти може бути корисним:

- для суспільства в цілому (сприяння демократизації, розвитку громадянського суспільства, громадської активності та лідерства; вирішення проблеми дозвілля молоді та осіб похилого віку);
- для формальної освіти (можливість гнучко та швидко реагувати на потреби ринку праці та послуг, задовольняючи вимоги здобувачів та роботодавців і доповнюючи освітні пропозиції;
- зростання мотивації учасників освітнього процесу, їхньої особистісної зацікавленості);
- розвиток громадянських навичок;
- виховання почуття причетності, солідарності; оптимальне поєднання свободи і відповідальності;
- можливість самостійного вибору часу, місця, тривалості навчання.

4. Порядок перезарахування результатів навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством. Право на визнання результатів навчання у неформальній або інформальній освіті поширюється на здобувачів фахової передвищої освіти.

Перезарахування результатів здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач фахової передвищої освіти досяг результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою, за якою він навчається.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті поширюється на обов'язкові та вибіркові освітні компоненти ОПП.

Коледж може визнати результати навчання здобуті у неформальній чи інформальній освіті в обсязі, що, як правило, не перевищує 10% від загального обсягу кредитів передбачених ОПП, але в межах навчального року – не більше 6 кредитів на рівні фахової передвищої освіти.

Під час етапів визнання результатів, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, усі їх учасники зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема:

зі сторони науково-педагогічних працівників:

- дотримання норм Конституції України, вимог законодавства України, внутрішніх нормативних документів Коледжу;
- сумлінне і компетентне виконання службових повноважень та професійних обов'язків, рішень і доручень керівництва, недопущення зловживань;
- постійне підвищення професійної кваліфікації, застосування у своїй діяльності інноваційних освітніх методів і технологій;
- дотримання загальновизнаних етичних норм поведінки, толерантного ставлення до колег та осіб, які здобувають освіти, їх батьків, законних представників, незалежно від їх етнічної, релігійної, культурної або соціальної належності;
- сприяння творчій активності осіб, що навчаються;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- сумлінне ставлення до освітнього процесу, форм контролю, об'єктивне та неупереджене оцінювання результатів навчання;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково- педагогічну, творчу)

діяльність;

зі сторони здобувачів освіти:

- самостійне та добросовісне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), відповідальне ставлення до своїх обов'язків;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;

- повага до честі й гідності інших осіб;

- посилення на джерела інформації у разі запозичення ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- використання у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації, грамотне посилення на них.

Адміністрація Коледжу створює умови для забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами для визнання результатів, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, з урахуванням їхніх індивідуальних потреб. Пріоритетною є організація додаткового консультативного супроводу з боку завідувача відділення/викладачів /класного керівника академічної групи під час проходження всіх етапів процедури визнання результатів.

Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню (курсовій роботі, курсовому проєкту, контрольній роботі тощо), які передбачені робочою програмою даного освітнього компонента.

Для перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здобувач подає завідувачу відділенням:

- заяву (додаток1);

- завірені у встановленому порядку копії документів, що підтверджують участь здобувача у заході неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи тощо, які підтверджують ті вміння, які здобувач отримав під час навчання). У випадку подання зазначених документів іноземною мовою заявник подає їх переклад, нотаріально завірений в установленому порядку);

- опис заходу неформальної освіти (інформаційний лист, запрошення, програма тощо);

- опис змісту та результатів інформальної освіти.

Заяву про зарахування результатів неформальної освіти з освітнього компонента здобувач фахової передвищої освіти подає протягом перших 10 робочих днів від початку семестру задля того, щоб у випадку відмови у їх зарахуванні він мав би можливість пройти підготовку з відповідного освітнього компонента у повному обсязі.

Визнання результатів навчання за окремі теми чи розділи може здійснюватися протягом поточного семестру, у якому згідно з навчальним планом передбачено вивчення відповідної теми або розділу освітнього компонента. Подання заяви та документів для визнання має відбутися до завершення вивчення відповідного розділу чи теми.

Термін розгляду заяви та прийняття рішення про можливість/неможливість проводити подальші процедури визнання на основі наданої заявником інформації

становить не більше десяти робочих днів.

Визнання результатів навчання набутих у неформальній або інформальній освіті передбачає такі обов'язкові етапи: розпорядженням заступника директора з навчальної роботи створюється фахова комісія, яка визначає можливість, форми та строки проведення атестації для визнання результатів навчання, які були набуті у неформальній або інформальній освіті.

До складу фахової комісії входять (не менше 3-х осіб):

- завідувач відділення;
- голова робочої групи ОПП, на якій навчається здобувач;
- науково-педагогічні або педагогічні працівники, які забезпечують викладання освітнього компонента, що пропонується до перезарахування на основі визнання результатів навчання у неформальній або інформальній освіті.

У Тернопільському фаховому коледжі харчових технологій і торгівлі до фахової комісії для оцінювання результатів неформальної та інформальної освіти входять усі викладачі циклової комісії, які викладають освітні компоненти за спеціальністю. Це зумовлено зацікавленістю викладачів загальними інтересами здобувачів освіти, а також направлено сприянню їхнього залучення і мотивації до додаткової освіти. У випадку зарахування результатів неформальної та інформальної освіти, які формують загальні компетентності до складу фахової комісії входять викладачі відповідної циклової комісії.

Комісія може рекомендувати: повне зарахування, часткове зарахування та відмову у зарахуванні результатів неформальної освіти.

Повне зарахування результатів неформальної освіти рекомендують у випадку, коли вивчений освітній компонент співпадає із запланованими результатами навчання (компетентностями) або має несуттєві відмінності, а також близький за обсягом і змістом (не менше, ніж на 75 %).

Часткове зарахування рекомендують у тому випадку, коли освітній компонент визнають не повністю, і за деякими темами необхідно додатково проводити переатестацію. У цьому випадку зарахування освітнього компонента здійснюється за результатами виконання індивідуального завдання, складеного екзамену або пройденої співбесіди.

Фахова комісія розглядає надані документи, проводить співбесіду із здобувачем та/або перезараховує результати навчання, або призначає атестацію. Фахова комісія приймає до уваги результати неформального навчання та може присвоїти кредити з освітніх компонентів, що відповідають вимогам відповідної освітньо-професійної програми щодо формування запланованих компетентностей. Фахова комісія визначає змістовну відповідність результатів неформального навчання та освітніх компонентів, керуючись переліком компетентностей і результатів навчання, досягнення яких передбачене освітньо-професійною програмою здобувача. На основі робочої програми освітнього компонента комісія визначає обсяги перезарахування в кредитах ЄКТС.

5. Оцінювання та визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти

Фахова комісія визначає метод оцінювання результатів навчання, відповідно до робочої навчальної програми. Здобувачу надається можливість ознайомитися з робочою програмою освітнього компонента та переліком питань, які виносяться на підсумкове оцінювання. Якщо робочою навчальною програмою передбачено

виконання письмової роботи з даного освітнього компонента (курсової роботи, курсового проєкту, тощо), то здобувача ознайомлюють із переліком тем письмової роботи. Також здобувача ознайомлюють з критеріями оцінювання та правилами оскарження результатів.

Підсумкова оцінка зазначається згідно документа здобувача, що підтверджує участь у заході неформальної освіти. Комісія в обов'язковому порядку визначає підсумкову оцінку за її відсутності в документі (сертифікаті, свідоцтві тощо). У випадку відсутності підсумкової оцінки комісія проводить контрольний захід. Якщо здобувач отримав менше ніж 4 (за 12-бальною шкалою), 3 (за 4-бальною шкалою), то йому не зараховуються результати навчання у неформальній освіті.

Фахова комісія надає 5 робочих днів для підготовки здобувача до підсумкового контролю (з кожного освітнього компонента) та 10 робочих днів для написання письмової роботи (за необхідністю).

Заходи з оцінювання результатів неформального та/або інформального навчання визначаються комісією з урахуванням обсягу навчального матеріалу, його складності тощо та можуть проводитись у формі: співбесіди, тестування, письмового завдання, розрахункової роботи, екзамену.

Фахова комісія виставляє підсумкову оцінку за прийнятими у Коледжі критеріями оцінювання.

Критерії оцінювання результатів неформальної / інформальної освіти

«Незадовільно»:

- відсутнє або неналежне підтвердження результатів навчання (сертифікат, диплом, свідоцтво, портфоліо, звіт, практичне завдання тощо);
- знання фрагментарні, несистемні, не відповідають заявленим результатам навчання освітнього компонента;
- нездатність пояснити основні поняття, інструменти чи підходи, засвоєні під час неформального/інформального навчання;
- відсутність практичного застосування отриманих знань;
- не сформовані або мінімально проявлені загальні й фахові компетентності.

Результат: визнання результатів навчання неможливе

«Задовільно»:

- наявне базове підтвердження участі в неформальній/інформальній освіті;
- засвоєно основні поняття та загальні підходи, однак знання поверхневі та частково структуровані;
- практичні навички сформовані на початковому рівні;
- компетентності проявляються частково, без системності та глибини.

Результат: можливе часткове визнання результатів навчання.

«Добре»:

- наявне повне й належне підтвердження результатів неформальної/інформальної освіти;
- знання достатньо системні, відповідають визначеним результатам навчання освітнього компонента;
- здобувач освіти аргументовано пояснює засвоєний матеріал і демонструє вміння застосовувати його в типових практичних ситуаціях;
- практичні навички сформовані на достатньому рівні;
- загальні та фахові компетентності проявляються стабільно.

Результат: результати навчання визнаються в повному обсязі.

«Відмінно»:

- повне, належно оформлене та змістовне підтвердження результатів неформальної/інформальної освіти (сертифікат, диплом, свідоцтво, кейси, проекти, портфоліо);
- глибокі, системні та усвідомлені знання, що повністю відповідають і/або перевищують вимоги освітнього компонента;
- здатність самостійно аналізувати, узагальнювати та критично оцінювати отримані знання;
- впевнене застосування знань і навичок у нестандартних або професійно орієнтованих ситуаціях;
- високий рівень сформованості загальних і фахових компетентностей, готовність до подальшого професійного розвитку.

Результат: результати навчання визнаються та можуть бути рекомендовані для зарахування з підвищеним рівнем.

За наявності сертифікату з іноземної мови на рівні B2 та вище освітній компонент (предмет) «Іноземна мова» та «Іноземна мова за фаховим спрямуванням» обов'язкової частини навчальних планів усіх спеціальностей усіх рівнів перезараховується з підсумковою оцінкою «відмінно».

За підсумками оцінювання фахова комісія оформляє протокол циклової комісії, у якому міститься висновок про повне (часткове) зарахування чи не зарахування відповідного освітнього компонента, вивчення якого здійснювалося у неформальній або інформальній освіті. У випадку прийняття фаховою комісією рішення про зарахування освітнього компонента в цілому здобувач звільняється від вивчення перезарахованого освітнього компонента. Секретар відділення вносить до індивідуального навчального плану здобувача: назву зарахованого освітнього компонента, загальну кількість годин, підсумкову оцінку та вказується підстава щодо перезарахування (номер протоколу). Під час повного зарахування результатів неформального навчання зберігають раніше отриману оцінку навчальних досягнень здобувача освіти, якщо така відображена в документах. Якщо оцінка не відображена в документах, вона визначається за підсумками вимірювання визнаних результатів навчання.

За результатами своєї роботи комісія формує рекомендацію щодо визнання/невизнання результатів неформального та/або інформального навчання здобувача освіти за відповідною освітньо-професійною програмою, яка відображається в протоколі циклової комісії. Рекомендація є підставою для видання наказу про визнання результатів неформального та/або інформального навчання та їх врахування при формуванні рейтингу успішності.

У разі зарахування окремих складових освітнього компонента, здобувач отримує за них бали відповідно до робочої програми освітнього компонента та звільняється від поточного контролю за ними з фіксацією у журналі обліку навчальних занять.

У разі негативного висновку комісії щодо визнання результатів неформальної чи/та інформальної освіти здобувач має право звернутися з заявою про апеляцію до директора Коледжу. Директор своїм наказом створює апеляційну комісію у складі осіб, які не входили до складу фахової комісії. Апеляційна комісія за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення про повне або часткове задоволення скарги чи про залишення поданої скарги без задоволення.

6. Прикінцеві положення

У випадку внесення змін або доповнень у державні нормативно-правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність і вступають у дію внесені зміни.

Обговорено і схвалено
на засіданні студентської ради
коледжу

Протокол № 9
від «29» грудня 2025 р.

Обговорено і затверджено
на засіданні Педагогічної ради коледжу

Протокол № 3
від «29» грудня 2025 р

Завідувачу відділення

здобувача(ки) гр. _____

ЗАЯВА

Прошу розглянути питання визнання результатів
неформального (інформального) навчання, набутих мною під час

_____

(зазначаються заходи неформального (інформального) навчання або інші види діяльності, під час яких здобувалися відповідні результати навчання)

_____

_____

_____

_____

_____

Претендую на *(обрати потрібне)*:

- зарахування освітнього компонента в цілому:

_____

(назва ОК, семестр та рік викладання, кількість кредитів ЄКТС, загальна кількість годин)

_____

_____

- зарахування окремих видів навчальної роботи за освітнім компонентом:

_____

(назва ОК, семестр та рік викладання, види навчальної роботи)

_____

_____

До заяви додаю підтверджуючі документи про попереднє навчання.

Дата

Підпис